

#### 4. A 1ª Guerra Mundial. Consecuencias da Guerra: O Nacemento dun Novo Século

Esta táboa analiza o impacto profundo do conflito, integrando os datos estatísticos coa análise política e sociolóxica que define a transición cara á modernidade.

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Demografía e Saúde    | <ul style="list-style-type: none"><li>Máis de 10 <b>millóns de mortos</b> e 20 millóns de feridos/mutilados. Sumouse a <b>"Gripe Española"</b> (1918) que agravou a mortalidade nunha poboación subalimentada.</li><li>O impacto da <b>sobremortalidade feminina</b> e a caída en picado da natalidade (as "clases baleiras"), foi un "baleiro demográfico". A perda de homes novos afectou á natalidade e deixou a millóns de familias sen sustento, xerando unha tristura colectiva que durou décadas.</li></ul>                                                                                                                                                                                                       |
| O Novo Mapa de Europa | <ul style="list-style-type: none"><li><b>Fin dos catro grandes imperios:</b> Desaparecen o Alemán, Austrohúngaro, Otomán e Ruso. O <b>Tratado de Versalles</b> impuxo condicións draconianas a Alemaña (o <i>Diktat</i>): perda de Alsacia e Lorena, o corredor polaco (Danzig) e o desmantelamento militar. A fragmentación de Austria-Hungría deu lugar a estados fráxiles como Checoslovaquia e Iugoslavia, deixando minorías étnicas insatisfeitas que serían focos de novos conflitos.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                    |
| Economía e Hexemonía  | <ul style="list-style-type: none"><li><b>O desprazamento do eixe mundial:</b> Europa quedou destruída e endebedada e deixou de ser a <i>"fábrica do mundo"</i>. O custo da guerra superou os 300.000 millóns de dólares, obrigando a abandonar o patrón ouro.</li><li><b>EE.UU. consolidouse como a primeira potencia</b> financeira, converténdose no principal acreedor de Europa. O dólar despraza á libra esterlina. Esta dependencia financeira de EUA fará que calquera crise americana (como o Crack do 29) lle afecte de inmediato ó resto do mundo.</li><li><b>Xapón</b> aproveitou para expandirse polos mercados asiáticos que Europa desatendeu, marcando o inicio da decadencia colonial europea.</li></ul> |
| Transformación Social | <ul style="list-style-type: none"><li><b>O Papel da Muller:</b> A muller non só logrou o <b>sufrexio feminino</b> en moitos países (GB,Alemaña, EUA), senón que mudou o seu papel social e de vestimenta, gañando independencia económica. O traballo nas fábricas de armamento demostrou que a muller era indispensable. E estas non estaban dispostas a volver a un papel secundario tras ser o pilar da economía de guerra.</li><li><b>Movemento Obreiro:</b> O sacrificio dos soldados nas trincheiras radicalizou o movemento obreiro, que esixía melloras sociais ante o medo das elites ó "contaxio" da Revolución de 1917.</li><li>A sociedade de clases cambiou para sempre.</li></ul>                          |
| O "Cordón Sanitario"  | <ul style="list-style-type: none"><li><b>Illamento do Bolxevismo:</b> A creación de estados como <i>Polonia, Finlandia, Estonia, Letonia e Lituania</i> non só respondeu ao principio de nacionalidades de Wilson, senón á necesidade estratéxica de crear unha barreira física contra a Rusia soviética. Este <b>"medo ao vermello"</b> dominou a diplomacia europea de entreguerras.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A Sociedade de Nacións      | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Unha paz feble:</b> Inspirada nos <b>"14 puntos" de Wilson</b>, naceu co obxectivo de garantir a seguridade colectiva. Porén, o manual subliña a súa debilidade de nacemento: a exclusión de Alemaña e a URSS, e a negativa do propio Congreso de EUA a participar, o que a deixou sen capacidade executiva para evitar agresións futuras.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| O "Gran Medo" e Crise Moral | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fin da fe no progreso ilimitado da ciencia e a razón, antes símbolos de progreso, foron vistas agora como instrumentos de destrución masiva.</li> <li>• <i>"O Gran Medo"</i> é a clave para entender o século XX. A ciencia, que debía salvar á humanidade, utilizouse para crear gases e metralladoras. A democracia, que debía dar estabilidade, parecía incapaz de xestionar a crise.</li> <li>• Este sentimento de <b>desorientación e medo</b> é o que explica que a paz fose só unha "paréntese" antes da Segunda Guerra Mundial. O mundo de 1919 era un lugar moito máis inseguro, pobre e radicalizado que o de 1914.</li> <li>• A burguesía entra en pánico polo triunfo bolxevique e a fragilidade democrática.</li> <li>• A <i>"Belle Époque"</i> morreu nas trincheiras. O optimismo foi substituído polo <b>nihilismo e o pesimismo</b>. A xente deixou de crer que o futuro sería mellor, o que abriu a porta a ideoloxías radicais.</li> </ul> |
| Auxe do Autoritarismo       | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Xurdiu un profundo pesimismo cultural e un <b>cuestionamento da democracia liberal</b>, vista por moitos como un sistema ineficaz para evitar a fame e o caos posguerra.</li> <li>• Este baleiro espiritual e a humillación nacional (especialmente en Alemaña e Italia, a "vitoria mutilada") foron o caldo de cultivo para a procura de líderes fortes. Este é o "caldo de cultivo" do <b>Fascismo</b> en Italia e, máis tarde, do <b>Nazismo</b> en Alemaña.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |